

Sosiaalityöntekijä palveluiden valitsijana, päätöksentekijänä ja valvojana lastensuojelun avo- huollossa (VALITSIJA)

Vastuuhenkilö: Sosiaalityön professori Johanna Kallio

Konsortio: Turun, Itä-Suomen ja Helsingin yliopiston sosiaalityön oppiaineet

1 Tutkimushankkeen tarkoitus ja tavoitteet

Lastensuojelutyössä korostuvat sosiaalityöntekijän ammatillinen asiantuntijuus (tieto, taito ja etiikka) ja hänen kykynsä käyttää harkintaa. Sosiaalityön keskeinen professioon liittyvä tunnusmerkki on juuri mahdollisuus autonomiseen harkintaan ja päätöksentekoon. (Hardy 2016; Sipilä 2011; Evans 2010.) Kansainvälisestä näkökulmasta katsottuna lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vapaus toimia oman harkinnan mukaan on Suomessa suuri (Berrick ym. 2015). Harkinnalla viitataan päätöksenteon vapauteen sekä tietojen, taitojen ja etiikan hyödyntämiseen päätöksenteon perustana. Harkinnalla on kiinteä suhde eettiseen osaamiseen ja professionaaliin käytäntöihin. Kyse on lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vapaudesta päättää ja toimia muiden ohjauksesta riippumatta. Harkintaa kehystävät toimintaympäristöön liittyvät tekijät, joita ovat esimerkiksi lainsäädäntö, julkisen talouden reunaehdot, palvelujärjestelmän markkinoistuminen, sekä työskentelyorganisaation toimintarakenteet ja –periaatteet. (Hardy 2016; Evans 2010.) Lisäksi vahva budjettikontrolli ja työn standardisointi voivat kaventaa sosiaalityöntekijöiden harkinnan vapautta (Ponert & Svensson 2016; Eräsaari 2014). Tässä hankkeessa kysymme, **miten ja millä edellytyksillä sosiaalityöntekijät käyttävät harkintaa päättäessään lastensuojelun avohuollon palveluista ja tukitoimista.**

Lastensuojelun avohuollon palveluiden ja tukitoimien käyttökustannukset ovat kasvaneet merkittävästi viime vuosina. Palvelujen käyttö on lisääntynyt suhteellisesti enemmän avohuollossa kuin sijaishuollossa ja se on näkynyt erityisesti yksityisten ostopalvelujen määrän nopeana kasvuna. (Lith 2021.) Käytön ja kustannusten kasvu kertoo lasten ja perheiden lisääntyneistä palvelutarpeista. Avohuollon palveluja on tarjolla aikaisempaa enemmän ja niitä myös myönnetään enemmän. Vuonna 2015 voimaan tullut sosiaalihuoltolain uudistus muutti lapsi- ja perhepalveluita avohuoltoa ja peruspalveluita painottavaan suuntaan ja palvelujen rajapinnan lastensuojelun ja sosiaalihuollon välillä häilyväksi. Lastensuojelun avohuollon palvelujen ja tukitoimien paikka palvelujärjestelmässä on muutoksessa johtuen esimerkiksi lastensuojelun asiakasmitoituksesta ja hyvinvointialueuudistuksesta. Lastensuojelun avohuollon palvelutarpeiden ja kustannusten kasvaessa on tärkeää tietää, **millaisilla argumenteilla sosiaalityöntekijät perustelevat palveluvalintoja, millaiseen tietoon he perustavat päätöksensä, ja mitä he kokevat palveluilla saatavan aikaan.**

Palveluiden painopistettä on pyritty siirtämään ehkäisevään lastensuojeluun ja avohuoltoon, mutta tästä huolimatta lastensuojelun avohuollon palveluita ja tukitoimia on tutkittu niukasti suhteessa sijaishuollon palveluihin. Esimerkiksi sijaishuoltopaikan valintaa ja huostaanotto päätöstä on tutkittu enemmän kuin vastaavasti avohuollon palvelujen ja tukitoimien valintaa (Pösö & Laakso 2015; Rodrigues ym. 2015; Platt & Turney 2014). Sijaishuollon kontekstissa on tarkasteltu esimerkiksi sitä, millaiseen tietoon sosiaalityöntekijät perustavat päätöksensä ja minkälainen on sosiaalityöntekijöiden toimintakynnys (Keddel & Hyslop 2020). Päätöksentekoa on tutkittu suhteessa erilaisiin tiedontyyppeihin, kuten analyttiseen, kokemukselliseen ja intuitiiviseen tietoon, sekä vertailtu kokeiden ja vasta työelämään siirtyneiden sosiaalityöntekijöiden päätöksentekoa sijaishuollon kontekstissa (Carvalho ym. 2020; Whittaker 2018). Kiireellisen sijoituksen osalta sosiaalityöntekijöiden päätöksentekoa on tutkittu käytettyjen tiedontyyppien lisäksi päätöksentekoon liittyvien työvaiheiden kautta (Lamponen 2022). Sen sijaan tiedämme kovin vähän päätöksenteosta lastensuojelun

avohuollon viitekehyksessä. Jotta avohuollon palvelut ja tukitoimet olisivat vaikuttavia, tulee niiden kohdentua oikein. Lastensuojelun avohuollon tukitoimien kirjo on laaja kattaen myös päätöksen jättää asiakas tukitoimien ja palvelujen ulkopuolelle. Palvelukirjon laajentumisesta on seurannut, että samalla kun päätöksenteon vaihtoehdot monipuolistuvat, ne myös monimutkaistuvat.

Lastensuojelun avohuollon palvelut ja tukitoimet sisältävät sosiaalityöntekijän ja -ohjaajan antaman palvelun, lapsen ja perheen ongelmatilanteen selvittämisen, lapsen kuntoutumista tukevat hoito- ja terapiapalvelut, kuntoutuksen tai perhekuntoutuksen, lastensuojelun perhetyön, tukihenkilö- tai tukiperhetoiminnan, vertaisryhmätoiminnan, loma- ja virkistystoiminnan, taloudellisen tuen sekä jälkihuoltona annetut lastensuojelun avopalvelut (Lastensuojelulaki 36 §). Ennen vuotta 2023 lastensuojelun avohuollon palvelutarjonta oli kuntien järjestämänä varsin moninaista ja kirjavaa. Kuntien välillä oli suuria eroja esimerkiksi siinä, kuinka paljon ne ostivat palveluja yksityisiltä toimijoilta (Lith 2021). Tietoa siitä, miten hyvinvointialueuudistus mahdollisesti muuttaa avohuollon palvelutarjontaa ja sen järjestämisen tapaa, ei ole vielä saatavissa.

Sosiaalityöntekijä arvioi lapsen ja perheen palvelutarvetta ja tekee harkintaan perustuen päätöksen, jonka mukaisesti palveluja tai tukitoimia tulee järjestää. Sosiaalityöntekijän harkinnan vapaus avohuollon päätöksenteossa on suuri. Harkinnan merkitys vaihtelee sosiaalityössä sovellusaloitain ollen lastensuojelussa korostunut (esim. Evans 2010). On kuitenkin epäselvää, kuinka paljon sosiaalityöntekijän harkintaa lastensuojelussa rajoittavat erilaiset tekijät, kuten taloudellinen niukkuus, kiire, organisaation hierarkkiset rakenteet, standardoidut käytännöt, digitalisaatio, yksityisten palvelujen kilpailutus ja palveluvalikon laajuus. Olemmekin kiinnostuneita siitä, millä edellytyksillä sosiaalityöntekijät käyttävät harkintaa lastensuojelun avohuollossa.

Palvelujärjestelmän markkinoistumisen myötä yksityinen sektori tuottaa yhä suuremman osan lastensuojelun palveluista (Puustinen-Korhonen ym. 2018). Lastensuojelun markkinoistuminen on koskettanut erityisesti lastensuojelun sijaishuollon laitoshoidon ja ammatillisten perhekotien palveluja, mutta viime vuosina lastensuojelun avohuollon yksityisen sektorin palveluostoissa ja palvelutarjonnassa on ollut merkittävää kasvua (Hoikkala ym. 2015; Porko ym. 2018; Lith 2021). Vuonna 2023 palvelujen järjestämisvastuu siirtyi kunnilta suurille hyvinvointialueille, mikä vaikuttaa sosiaalipalveluiden järjestämisen tapoihin. Oletamme lastensuojelupalveluiden markkinoistumisen haastavan sosiaalityön asiantuntijuutta, koska sosiaalityöntekijöistä on tullut enenevässä määrin yksityisen sektorin palveluiden valitsijoita ja valvoja. Palvelujärjestelmän markkinoistuminen asettaa palvelujen valvonnalle ja ohjaukselle uudenlaisia haasteita. Tarkastelemme hankkeessa, **miten sosiaalityöntekijät toteuttavat lastensuojelun avohuollon palvelujen lapsikohtaista valvontaa**. Valvonnan tehtävänä on varmistaa se, toimiiko valvonnan kohde voimassa olevien lakien mukaisesti, toteutuvatko lapsen etu ja oikeudet sekä materialisoituvatko asiakasturvallisuus ja palvelun laatu (Hynninen-Joensivu 2016). Tällä hetkellä ei ole saatavilla tutkittua tietoa siitä, miten ja kuinka systemaattisesti sosiaalityöntekijät tekevät lapsikohtaista valvontaa. Mitä näkökulmia sosiaalityöntekijät painottavat, ja millaisia työkaluja sekä tietoja he käyttävät valvontaa tehdessään? Entä miten valvonnassa saadut kokemukset ja tiedot vaikuttavat siihen, miten palveluja valitaan jatkossa?

1.1. Tutkimushankkeen merkitys suhteessa nykytietämykseen ja tutkimukselliset lähtökohdat

Lastensuojelussa päätökset tehdään usein monimutkaisissa ja tulkinnanvaraisissa tilanteissa, joissa ei ole saatavilla kaikkea tietoa (esim. Lamponen 2022). Sosiaalityöntekijöiden toimintaympäristön moninaiset muutokset haastavat heidän asiantuntijuuttaan ja harkinnanvapauttaan. Esimerkiksi uuden julkisjohtamisen mukainen vahva budjettikontrolli ja työn formalisointi kaventavat

sosiaalityöntekijöiden harkintaa (Eräsaari 2014). Julkisen sektorin jatkuva niukkuus, palvelujärjestelmän monimutkaisuus ja pirstaleisuus kehystävät sosiaalityöntekijöiden työtä vaikuttaen sen käytäntöihin. Jatkuva niukkuus konkretisoituu lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden työssä jatkuvana kiireenä, työajan riittämättömyytenä sekä palvelujärjestelmän resurssivajeina. Lastensuojelu paikkaa ensisijaisten palvelujen puutteita ja sosiaalityöntekijät tekevät päätöksiä kiireessä ja tilanteissa, joissa määrärahat ovat niukassa. (Mänttari-van der Kuip 2022.) Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden suuri vaihtuvuus ja rekrytointiongelmat ovat mahdollisesti lisänneet byrokraattista työtettä ja vähentäneet asiantuntijuuden kertymistä lastensuojelun organisaatioihin (Uusitalo 2019). **Tutkittua tietoa lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden harkinnasta ja päätöksenteosta jatkuvan niukkuuden ja uuden julkisjohtamisen kontekstissa on olemassa vähän.**

Sosiaalityössä tapahtuvaa päätöksentekoa on lähestytty tutkimuksissa harkinnan, arvioinnin, tiedon, asiantuntijuuden ja moraalisen järkeilyn kautta. Lastensuojelun viitekehyksessä eniten tutkittua on tehty sijaishuollosta, kun taas avohuoltoa tarkasteleva tutkimus on ollut vähäisempää (Jaakola 2020). Sijaishuollon päätöksenteon tutkimuksessa on käsitelty sijaishuoltoapaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä ja sijaishuollon päätöksenteon organisoitumista (Laakso 2013; Pösö & Laakso 2015; Pösö & Laakso 2016; Zeiljmans ym. 2018; Eriksson & Korhonen 2022). Aikaisempien tutkimusten mukaan sijaishuoltoapaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi harkintavalta, lait ja periaatteet (esim. lapsen etu), taloudelliset ja byrokraattiset reunaehdot (esim. hyvinvointialueiden viralliset ja epäviralliset linjaukset, palveluntuottajien asiakasprofiilit, sijaishuoltoapaikkojen alueellinen tarjonta), lasten ja vanhempien näkemykset, muiden ammattilaisten arviot sekä sijaisperheiden toiveet (Laakso 2013; Pösö & Laakso 2016). Sijaishuollon päätöksentekoa on kuvattu epävarmuuden ja kompromissien sävyttämäksi prosessiksi, jossa läsnä ovat sekä ammatillinen että byrokraattisen logiikka ja uuden julkisjohtamisen periaatteet (Höjer ym. 2011; Pösö & Laakso 2016).

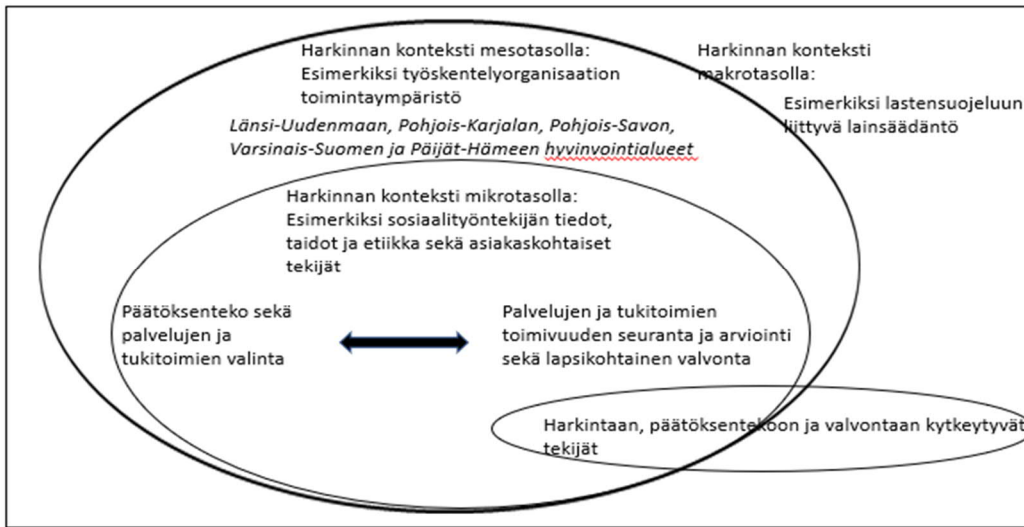
Lastensuojelun valvontaa on tutkittu niukasti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen *Kysy ja kuuntele*-hankkeessa on hiljattain nostettu esiin sijaishuollon valvonnan kokonaisuus (Eriksson & Korhonen 2022a) ja laadittu sijaishuollon lapsikohtaisen valvonnan malli (Eriksson & Korhonen 2022b). Hankkeen tuottamista julkaisuista ilmenee, että sijaishuollon valvonnan järjestäytyneisyydessä ja systemaattisuudessa oli vaihtelua kunnittain. Gripenberg ja Lappi (2022) puolestaan ovat selvittäneet lasten kokemustietoa sijaishuollon valvonnan kontekstissa. **Lastensuojelun avohuollon valvontaa on tutkittu vielä vähemmän kuin sijaishuollon valvontaa.** Gripenberg (2021) on sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen lopputyössään mallintanut Helsingin kaupungin lastensuojelun ja perhesosiaalityön avopalvelujen valvontaa, mutta muuta tutkimusta ei ole saatavilla Suomessa. **Lastensuojelun avohuollon valvonnan tutkimukselle on ilmeinen tilaus ja tarve etenkin, kun valvonnan organisoituminen on muutoksessa hyvinvointialueille siirtymisen myötä.** Hanke tuottaa tutkittua tietoa lastensuojelun avohuollon palvelujen valvonnasta mahdollisia maakunnallisia valvontakeskuksia varten ja lisää tietoa sosiaalityöntekijöiden lapsikohtaisen valvonnan tilasta ja kehittämistarpeista avohuollon kontekstissa.

1.2. Tutkimuskysymykset ja osatutkimukset

Hankkeen kokonaisuus tuottaa tietoa siitä, **miten ja millä edellytyksillä sosiaalityöntekijät käyttävät harkintaa päättäessään lastensuojelun avohuollon palveluista ja tukitoimista.** Kysymys edellytyksistä liittyy harkinnan ja päätöksenteon kontekstiin eli lastensuojelun makro-, meso- ja mikrotason toimintaympäristöön, jota määrittäviä tekijöitä ovat esimerkiksi taloudelliset edellytykset, palveluvalikon ja palvelutarpeiden kohtaanto, palveluvalikon riittävyys, organisaatio- ja tiimi-kohtaiset käytännöt, sosiaalityöntekijäkohtaiset tekijät (esim. osaaminen, työkokemus) ja

mahdolliset asiakaskohtaiset tekijät (esim. suostumus tai vastustus). Hanke jakautuu **kahteen osatutkimukseen ja yhteen käytäntöpakettiin**, joiden pääkysymykset ovat (ks. myös kuvio 1):

1. **Miten sosiaalityöntekijät valitsevat asiakasperheilleen myönnettäviä lastensuojelun avohuollon palveluja ja tukitoimia sekä millaiseen tietoon he perustavat päätöksensä?**
2. **Miten sosiaalityöntekijät seuraavat ja arvioivat palvelujen sekä tukitoimien toimivuutta? Entä miten sosiaalityöntekijät toteuttavat avohuollon palvelujen lapsikohtaista valvontaa?**
3. **Mitkä (makro-, meso- ja mikrotason) tekijät ovat yhteydessä edellytyksiin, joilla sosiaalityöntekijät toimivat päätöksentekijöinä, valvojina ja harkinnan käyttäjinä lastensuojelun avohuollossa?**

Kuvio 1. Hankkeen tutkimusasetelma kuvion muodossa.

OSATUTKIMUS 1: *Sosiaalityöntekijät lastensuojelun avohuollon palvelujen valitsijoina.* Julkinen sektori käyttää enenevässä määrin resursseja erityisen tuen tarpeessa olevien lastensuojelun asiakkaiden tukitoimiin, mutta palveluiden vaikuttavuudesta tai niiden kohdentumisesta ei tiedetä riittävästi (Kananoja 2013; Kananoja ym. 2019; Kotiranta & Mäntysaari 2017). Tässä osatutkimuksessa tarkastelemme, miten lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijät valitsevat asiakasperheilleen myönnettäviä avohuollon tukitoimia ja palveluja, kuten tehostettua perhetyötä tai perhekuntoutusta, ja miten he seuraavat ja arvioivat tukitoimien toimivuutta. Analysoimme sitä, mitkä tekijät vaikuttavat sosiaalityöntekijöiden päätöksentekoon, minkälaisen tiedon perusteella he valitsevat tukitoimia ja miten sosiaalityöntekijät perustelevat päätöksiään. Avohuollon kontekstissa tämä tarkoittaa erityisesti sosiaalityöntekijän tekemien päätösten ja valintojen taustalla olevien oletusten avaamista (Hietamäki 2015; Pawson & Tilley 1997). Lisäksi selvitämme, miten sosiaalityöntekijät seuraavat ja arvioivat tukitoimien toimivuutta sen jälkeen, kun tukitoimi on perheessä käynnistynyt. Aineistoina käytämme sosiaalityöntekijöiden fokusryhmähaastatteluaineistoa ja kyselyä, jotka keräämme loppuvuonna 2023 hankkeessa mukana olevilta hyvinvointialueilta.

Osatutkimus liittyy **haun painopistealueeseen kolme**, sillä tutkimuksen tuottaman tiedon avulla voidaan ymmärtää nykyistä paremmin palveluiden vaikuttavuutta sosiaalityöntekijöiden arvioimana eli mikä tukitoimi toimii kenelle ja missä olosuhteissa ja millä tuloksilla. Sosiaalityöntekijöille kertyy väistämättä käytännön kokemustietoa palveluiden vaikuttavuudesta. Tuotamme tietoa siitä, miten sosiaalityöntekijöille kertynyttä tietoa tukitoimien toimivuudesta hyödynnetään, kun sosiaalityöntekijä valitsee tukitoimia seuraavan kerran tai päättää jatkuuko meneillään oleva

tukitoimi perheessä vai ei. Tämä edistää suomalaisen lastensuojelun käytännön työn kehittämistä ja yhtenäistämistä sekä vahvistaa lastensuojelun asiakkaiden oikeutta saada laadukkaita palveluita. Laadukkaat avuhuollon palvelut taas vähentävät kodin ulkopuolelle sijoittamista. Koska kiinnostuksemme kohdistuu lastensuojelussa tarjottaviin palveluihin, osatutkimus vastaa **haun painopistealueeseen neljä**. Osatutkimus tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää avuhuollon palveluiden kehittämisessä. Osatutkimuksen kokonaisuus tuottaakin tietoa, miten lastensuojelun avuhuollon palvelut kohdentuvat ja vastaavatko ne asiakkaiden tarpeisiin.

Osatutkimuksessa tuotetaan **kolme artikkelikäsitelmää**, joista ensimmäisessä perehdymme sosiaalityöntekijöiden päätöksentekoon ja palveluvalintaan haastatteluaineistolla. Toisessa artikkelikäsitelmässä tarkastelemme samalla aineistolla, miten sosiaalityöntekijät seuraavat ja arvioivat tukitoimien ja palvelujen toimivuutta ja miten tämä arviointitieto vaikuttaa päätöksentekoon. Osatutkimuksen kolmannessa artikkelikäsitelmässä tarkastelemme määrällisen kyselyaineiston avulla, mitkä (makro-, meso- ja mikrotason) tekijät ovat yhteydessä edellytyksiin, joilla sosiaalityöntekijät toimivat päätöksentekijöinä ja harkinnan käyttäjinä lastensuojelun avohuollossa (ks. lisää kuvio 1).

OSATUTKIMUS 2: *Sosiaalityöntekijät lastensuojelun avohuollon palvelujen valvojina.* Hyvinvointialueilla on yksityisiä lastensuojelupalveluita ostaessaan velvollisuus valvoa palveluiden toteutumista. Lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tehtävänä on toteuttaa lapsikohtaista valvontaa koskien ostopalveluja ja hyvinvointialueen tuottamia palveluja. Vaikka valvontavastuu määritellään laissa yksityisistä sosiaalipalveluista hyvinvointialueille, vastaa lastensuojelun sosiaalityöntekijä omalla virkavastuullaan siitä, että hänen vastuullaan olevien lasten käyttämät palvelut ovat asianmukaisia. Valvontaan liittyy useita työnjaollisia ja osaamiseen liittyviä haasteita, ja valvonnan laadussa on ollut eroja kuntien välillä (Nykänen ym. 2017). Lisäksi lastensuojelun sijaishuollon valvonta on vakiintuneempaa kuin avohuollon valvonta.

Osatutkimus tuottaa tietoa lastensuojelun avohuollon palveluiden valvonnasta Suomessa. Kysymme osatutkimuksessa, miten lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijät toteuttavat lapsikohtaista valvontaa? Hyvinvointialueille siirryttäessä kunnat organisoivat uudestaan toimintaansa ja samalla myös lastensuojelupalveluiden valvontaa. On tärkeää selvittää, miten lastensuojelupalveluiden valvontaa toteutetaan hyvinvointialueilla ja tuottaa tutkittua tietoa valvonnan käytännöstä ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän roolista hyvinvointialueiden valvonnassa. Osatutkimus liittyy **haun painopistealueisiin yksi ja kolme**, tuottaen tietoa valvonnasta lastensuojelun avohuollon kontekstissa. Valvonnan ja arvioinnin kysymykset taas liittyvät tiukasti palvelujen vaikuttavuuden problematiikkaan. Lisäksi osatutkimus tuottaa tietoa valvonnasta (yksityiset ja omat palvelut), jonka avulla voidaan kehittää lastensuojelun avohuollon palvelujärjestelmän toimivuutta.

Osatutkimuksessa tuotetaan **kaksi artikkelikäsitelmää**, joista ensimmäisessä tutkimme haastatteluaineiston avulla, miten lapsen asioista vastaavat sosiaalityöntekijät toteuttavat lapsikohtaista valvontaa. Mitä näkökulmia sosiaalityöntekijät painottavat, ja millaisia työkaluja sekä tietoja he käyttävät valvontaa tehdessään. Toisessa käsitelmässä käytämme määrällistä kyselyaineistoa, johon pohjaten tutkimme sosiaalityöntekijöiden tekemää lapsikohtaista valvontaa sekä siihen kytkeytyviä mikro-, meso- ja makrotason tekijöitä. Keskeinen kysymys on, kuinka systemaattisesti sosiaalityöntekijät tekevät lapsikohtaista valvontaa.

KÄYTÄNTÖPAKETTI: *Käytäntöön ja viestintään liittyvä työpaketti.* Tuotamme tutkimustuloksiin ja aiempaan tutkimustietoon pohjautuvat **mallit lastensuojelun avohuollon päätöksenteossa ja lapsikohtaisessa valvonnassa huomioitavista tekijöistä.** Tällaisia malleja on tehty muualla maailmassa kansallinen järjestelmä huomioiden (ks. esim. North Wales Safeguarding Board 2020). Mallit ovat tutkimusperustaisia ja käytännönsuosituksena sovellettavia välineitä, jotka johdonmukaistavat harkintaa ja valvontaa lastensuojelun avohuollossa. Ne toimivat sosiaalityöntekijän harkinnan tukena päätöksenteon ja valvonnan prosesseissa. Mallintamisen avulla päätöksenteon ja valvonnan prosessit ovat jäsentyneempiä kokonaisuuksia sosiaalityöntekijälle ja asiakkaana olevalle lapselle ja perheelle. Mallin avulla päätöksenteon sisältö ja tavoitteet ovat aikaisempaa läpinäkyvämpiä ja osallistavampia kaikille päätöksenteon osapuolille. Mallit vahvistavat sosiaalityöntekijän harkinnan varmuutta, ja ne johdonmukaistavat avohuollon päätöksenteon ja valvonnan teoriaa ja tapoja. Keskityimme työpaketissa mallien saattamiseen käytäntöön hyvinvointialueilla **videomuotoisena koulutusmateriaalina.**

Lisäksi laadimme **koulutusmateriaalin (esim. luentoja ja podcasteja) Turun yliopiston Sote-akatemian Osaamispuu-verkkoalustalle.** Videot ja muut materiaalit tulevat osaksi sosiaalityön perustutkinto- ja erikoistumisopinnoita sekä sosiaalityön jatkuvan oppimisen materiaaleja. Turun yliopiston Sote-akatemian (www.utu.fi/sote) kanssa tehdään yhteistyötä tulosten levittämisessä hyödyntämällä sen monipuolista viestintäosaamista ja -kanavia, kuten Dialogiblogi ja sosiaalisen median kanavat. Hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää ja levittää yhteistyössä Sote-akatemian tuottamissa avoimissa oppimateriaaleissa esimerkiksi Osaamispuu®-alustalla. Osaamispuun tarjontaa käytetään sekä osana eri alojen tutkintokoulutuksia että työelämälähtöisinä jatkuvan oppimisen materiaaleina. Tämän lisäksi hankkeen tuloksista tiedotetaan järjestämällä hankkeen päättyessä hyvinvointialueiden sosiaalityöntekijöille ja sosiaalityön johtajille tarkoitettu **webinaari.** Artikkelikäsikirjoitusten tutkimustuloksista laaditaan **Podcasteja ja yleistajuisia blogikirjoituksia** eri areenoille, kuten Sosiaalityön tiedeblogiin. Hankkeelle luodaan oma Twitter-tili.

1.3. Tutkimuksen avulla syntyvät tutkimustulokset ja niiden vaikuttavuus

Tuotamme **viisi tieteellisiin aikakauslehtiin lähetettyä artikkelikäsikirjoitusta.** Mahdollisia julkaisukanavia ovat esimerkiksi British Journal of Social Work, European Journal of Social Work, Janus ja Yhteiskuntapolitiikka. Tämän lisäksi hanke tuottaa **vähintään viisi konferenssiesitystä.** Hankkeen keskeisimmät tulokset liittyvät sosiaalityöntekijöiden harkintaan, palveluiden valintaan, päätöksentekoon ja lapsikohtaiseen valvontaan lastensuojelun avohuollossa. Tutkimustulokset tekevät näkyväksi päätöksenteon ja valvonnan prosesseja ja mahdollisia haasteita, jotka ovat kiinnostavia sekä akateemiselle yleisölle että käytännön sosiaalityötä tekeville. Tutkimustulosten perusteella voidaan kehittää edelleen sosiaalityöntekijöiden asiantuntijuutta ja lisätä tutkimusperustaisuutta lastensuojelun avohuollon päätöksenteossa ja valvonnassa. Tutkimuksemme lisää tietoa, jolla voidaan edistää asiakkaiden tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja sosiaalityöntekijöiden asiantuntijuutta päätöksentekijöinä, valvojina ja harkintavallan käyttäjinä. Jotta avohuollon palvelut ja tukitoimet olisivat vaikuttavia, tulee niiden kohdentua oikein. Tuloksemme edistävät asiakkaiden palvelu- ja tukitarpeisiin vastaamista lastensuojelun avohuollossa, mikä vähentää kalliin sijaishuollon tarvetta. Lisäksi tuotamme tietoa, jota voidaan hyödyntää mahdollisten maakunnallisten valvontakeskusten toiminnassa ja kehittämisessä. Tutkimuksen vaikuttavuutta edistää viiden hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö, joka edesauttaa tutkimustietoon pohjautuvien päätöksenteon ja valvonnan mallien jakamista maantieteellisesti laajalla alueella. Mallien avulla avohuollon päätöksenteon sisältö ja tavoitteet ovat aikaisempaa läpinäkyvämpiä ja osallistavampia kaikille sen osapuolille, erityisesti sosiaalityöntekijöille, lapsille, nuorille ja perheille. Mallit vahvistavat

hyvinvointialueilla sosiaalityöntekijän harkinnan varmuutta, ja ne johdonmukaistavat avohuollon päätöksenteon ja valvonnan teoriaa ja käytäntöjä.

1.4. Haun erityistavoite

Tutkimushankkeemme liittyy useaan sosiaalityön tutkimusrahoitushaun painopistealueeseen. Se linkittyy painopistealueeseen **yksi** (sosiaalityö sosiaali- ja terveydenhuollon etuuskien ja palveluiden järjestelmässä), koska hankkeessa tutkitaan lastensuojelun avohuollon palveluihin liittyviä päätöksiä ja valintoja, harkintaa sekä palveluiden valvontaa. Lisäksi tuotetaan tietoa sosiaalityöntekijöiden näkemyksistä avohuollon palvelujen kohdentumisesta, ja siitä miten ne vastaavat asiakkaiden tarpeisiin. Luodaan ymmärrystä, millainen on avohuollon palvelujen ja tukitoimien paikka sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuudessa. Painopistealue **neljä** (erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeet) linkittyy osatutkimukseen yksi, jossa tutkitaan sosiaalityöntekijän palveluvalintaa, johon asiakkaiden elämäntilanteet ja palvelutarpeet linkittyvät. Painopistealue **kolme** (sosiaalityön vaikuttavuus) kulkee läpi koko tutkimushankkeen, koska pureudumme osatutkimuksissa sosiaalityöntekijöiden käsityksiin lastensuojelun avohuollon palveluiden laadusta, vaikuttavuudesta ja toimivuudesta sekä sosiaalityöntekijöiden päätöksentekoon ja palveluiden laadun valvontaan.

2 Tutkimushankkeen toteutus

Tutkimushanke käynnistyy heti myönteisen rahoituspäätöksen tultua (kaksi tutkijaa aloittaa palkkasuhteessa 1.9.2023), mutta tätä ennen on tutustuttu osatutkimusten kannalta keskeiseen kirjallisuuteen. Hyödynnämme uusia empiirisiä aineistoja, joita keräämme loppuvuonna 2023 (sosiaalityöntekijöiden fokusryhmähaastattelut ja sosiaalityöntekijäkysely). Hankkeen viisi artikkelikäsikirjoitusta lähetetään lehtiin arvioitavaksi viimeistään syksyllä 2025. Vuoden 2025 aikana laaditaan myös blogikirjoituksia ja Podcasteja hankkeen keskeisimmistä tuloksista, julkaistaan mallit lastensuojelun avohuollon päätöksenteon ja valvonnan prosesseista. Hanke päättyy elokuussa 2025, jonka jälkeen korjataan käsikirjoituksia vertaisarvioinnissa saatujen lausuntojen perusteella. Hankkeen tarkka aikataulu on esillä taulukossa 1.

2.1. Työsuunnitelma ja aikataulu

Taulukko 1. Hankkeen osatutkimusten tutkimusaineistot, tuotokset ja aikataulu

Työpaketti	Tutkimusaineisto	Tuotokset	Aikataulu
1. Valinta	Sosiaalityöntekijöiltä kerättävä fokusryhmähaastattelu ja kysely	3 artikkelikäsikirjoitusta Vähintään kolme konferenssiesitystä	Aineistojen keruu loppuvuosi 2023 Lähdemateriaalin haku ja siihen tutustuminen 2023 Artikkelikäsikirjoitusten kirjoittaminen 2024–2025
2. Valvonta	Sosiaalityöntekijöiltä kerättävä fokusryhmähaastattelu ja kysely	2 artikkelikäsikirjoitusta Vähintään kaksi konferenssiesitystä	Aineistojen keruu loppuvuosi 2023 Lähdemateriaalin haku ja siihen tutustuminen 2023 Artikkelikäsikirjoitusten kirjoittaminen 2024–2025.
3. Käytäntöpaketti	Pohjautuu hankkeen tuotamiin tutkimustuloksiin	3 blogikirjoitusta, 2 podcastia Päätöksenteon ja valvonnan mallit Videomuotoinen koulutusmateriaali Tutkimustulokset osaksi opetusta Webinaari	Blogikirjoitukset, podcastit 2023 ja 2025 Päätöksenteon ja valvonnan mallit 2025 Videomuotoinen koulutusmateriaali 2025 Webinaari syksyllä 2025 Osaksi opetusta vuodesta 2025 alkaen

2.2. Tutkimusaineisto, tutkimusmenetelmät ja tutkimusympäristö

HAASTATTELUAINEISTO: Hankkeessa kerätään laadullinen aineisto viideltä hyvinvointialueelta. Mukana olevat hyvinvointialueet ovat Varsinais-Suomen, Länsi-Uudenmaan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueet. **Fokusryhmähaastattelut koostuvat 15 haastattelusta, joihin osallistuu yhteensä 60 sosiaalityöntekijää.** Haastattelut toteutetaan kahdessa

osassa siten, että ensimmäisessä haastatteluosiossa sosiaalityöntekijöille esitetään kysymyksiä palveluiden valintaan ja päätöksentekoon liittyen, ja toisessa haastatteluosiossa kysymyksenasettelu keskittyy tukitoimien toimivuuden seurantaan, arviointiin ja tästä saatavan tiedon käyttöön tukitoimien valinnassa ja laadun valvonnassa. Fokusryhmähaastatteluissa käsitellään lapsikohtaisen valvonnan teemoja ja täten aineistoa käytetään molemmissa työpaketeissa. **Haastatteluaineistoa analysoimme aineistolähtöisen ja teoriaohjaavan sisällönanalyysin ja teemoittelun keinoin.** Eettinen ennakoarviointi on haettu Itä-Suomen yliopistolta syksyllä 2022 ja haastattelut toteutamme loppuvuonna 2023. Tutkimusluvut haetaan hyvinvointialueilta heti hankkeen alettua. Fokusryhmähaastattelut toteutetaan luonnollisissa tiimeissä. Nämä luonnolliset tiimit toimivat itseoppivina ryhminä, jotka tuottavat tutkimusaineiston sekä ovat mukana soveltamassa tutkittua tietoon käytäntöön.

KYSELYAINEISTO: Keräämme hankkeen puitteissa määrällisen sosiaalityöntekijäkyselyn yhteistyössä edellä mainittujen hyvinvointialueiden kanssa. Näistä haetaan tutkimuslupa heti myönteisen rahoitusluvan tultua syksyllä 2023. Lomaketta suunnitellaan ja pilotoidaan hankkeen ensimmäisen syksyn aikana. Kyselyyn **kehitetään uusia mittareita** ottaen huomioon aikaisempi ulkomainen tutkimus kotimaisen tutkimuksen ollessa hyvin rajallinen. Sähköinen lomake lähetetään hyvinvointialueiden lastensuojelun sosiaalityöntekijöille ja johtaville sosiaalityöntekijöille loppuvuonna 2023 sähköpostitse. Kyselyyn lisätään kysymys pääasiallisista työtehtävistä, jolloin on mahdollista verrata lastensuojelun avohuollon sosiaalityöntekijöiden vastauksia muiden lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden vastauksiin tai keskittyä vain avohuollon tehtävissä toimiviin. Tämä siksi, että saamme varmuudella tarpeeksi tapauksia tilastollisia analyysejä varten. Määrällisiä kyselyaineistoja käytetään molemmissa osatutkimuksissa. **Määrällistä aineistoa analysoidaan kuvaillevin ja monimuuttujamenetelmin, kuten logistisella ja lineaarisella regressioanalyysillä riippuen käytettävistä vastemuuttujista.**

2.3. Riskien arviointi ja vaihtoehtoinen toteutustapa

Hankkeen toteuttamisen kannalta riskejä luo rahoitukseen liittyvä tiukka aikataulu. Tähän on varauduttu siten, että lähdekirjallisuuteen on tutustuttu etukäteen. Aineistonkeruuseen liittyy potentiaalisten informanttien rekrytoinnin ja vastaamisen motivoinnin haasteet. Riskejä luo se, että uusien kerättävien aineistojen informantteja ovat kiireiset sosiaalityöntekijät. Tämä huomioidaan pitäen kysely lyhyenä ja mahdollisimman helposti täytettävänä. Pilotoimme kyselylomakkeen, jotta siitä tulee mahdollisimman toimiva. Mainostamme kyselyä laajasti sosiaalisessa mediassa, kuten sosiaalityöntekijöiden uraverkostossa ja oppiaineiden Twitter-tileillä. Sosiaalityöntekijöiden fokusryhmähaastattelut voimme toteuttaa esimerkiksi tiimikokousten yhteydessä, jolloin sosiaalityöntekijät ovat helposti tavoitettavissa.

3 Tutkimusryhmä, yhteistyötahot ja konsortion lisäarvo

3.1. Tutkimushankkeessa työskentelevät henkilöt ja heidän keskeiset ansionsa

Turun yliopisto, Sosiaalityön oppiaine: Tutkimushankkeen johtajana toimii Turun yliopiston sosiaalityön professori **Johanna Kallio**. Kallio on julkaissut paljon sosiaalityöntekijöiden työhyvinvoinnista, harkinnasta, urapoluista ja sosiaalipoliittisista mielipiteistä sekä lasten osattomuudesta (94 julkaisua, joista vertaisarvioituja 51). Kallio on johtanut useita tutkimushankkeita ja tutkimusryhmiä sosiaalityön ja sosiaalityöiden alalla. Kallio osallistuu osatutkimusten määrälliseen aineistoon pohjaavien artikkelien toteuttamiseen sekä kyselyaineiston valmisteluun ja keräämiseen. YTT **Anne-Mari Jaakola** on erikoistutkija ja sosiaalityön yliopisto-opettaja Turun yliopistossa. Jaakola on väitellyt vuonna 2020 lapsen tilanteen arvioinnista lastensuojelussa. Jaakolalla on julkaisuja lastensuojelun lapsikeskeisestä osaamisesta, arvioinnin ammatillisista ja organisatorisista tekijöistä

sekä monialaisesta kehittämisestä ja koulutuksesta. Jaakola osallistuu määrälliseen aineistoon pohjautuvien artikkelien toteuttamiseen sekä kyselyaineiston keräämiseen ja analysointiin. VTM **Johanna Holappa** on aloitteleva tutkija, joka osallistuu hankkeessa osatutkimukseen I ja II sekä määrällisen aineiston keräämiseen. Holapalla on kokemusta sekä projektitutkijan että käytännön sosiaalityöntekijän tehtävistä.

Helsingin yliopisto, Sosiaalityön oppiaine: Vanhempi yliopistonlehtori VTT **Elina Virokangas** toimii Helsingin yliopiston ryhmän johtajana. Helsingin yliopistosta mukana on yliopistonlehtori YTT **Teija Karttunen**, joka on väitellyt vuonna 2019 naisten laitospuolisesta päihdehoidosta. Karttusen julkaisut ovat kohdistuneet päihdehoidon interventioihin sekä sosiaalityön asiakastyön tiedon ja tiedonkäytön kysymyksiin. Karttunen osallistuu osahankkeen I toteuttamiseen ja laadullisen aineiston keräämiseen ja analysointiin. Helsingin yliopistoon rekrytoidaan lisäksi **tutkimusavustaja**, joka osallistuu molempien aineistojen keräämiseen, artikkelien lähdemateriaalin hankintaan ja erityisesti hankkeen viestintään.

Itä-Suomen yliopisto, Sosiaalityön oppiaine: Sosiaalityön professori **Timo Toikko** johtaa Itä-Suomen yliopiston osuutta hankkeesta. Hänen tutkimusintressinsä ovat kohdistuneet sosiaalipalvelujärjestelmän kehitykseen ja muotoutumiseen. Hänen viimeisin tutkimuksensa käsittelee lastensuojelun avohuollon asemaa lastensuojelujärjestelmän kokonaisuudessa. YTM, TM **Tuuli Kotisaari** on aloitteleva tutkija, jolla on käytännön sosiaalityön kokemusta 10 vuoden ajalta muun muassa johtavana sosiaalityöntekijänä. Kotisaari osallistuu osatutkimukseen I, sosiaalityöntekijöiden laadullisen haastatteluaineiston keräämiseen ja analysointiin sekä artikkelikäsikirjoitusten laadintaan. Itä-Suomen yliopistoon rekrytoidaan myös **erikoistutkija**, jonka vastuulla on erityisesti kyselyaineiston analyysi ja tähän aineistoon liittyvien artikkelien kirjoittaminen. Turun, Itä-Suomen ja Helsingin yliopistojen tutkimusyhteistyö on perusteltua, koska näissä kaikissa on osaamista liittyen lastensuojelututkimukseen.

3.2. Yhteistyötahot ja heidän keskeiset ansionsa hankkeen kannalta

Sosiaalialan osaamiskeskuksista mukana ovat VASSO ja ISO, jotka osallistuvat hankkeen tuloksista tiedottamiseen ja webinaarin järjestämiseen. Tiedottamisessa on mukana myös Turun yliopiston SOTE-akatemia: FT, tutkimuspäällikkö **Miia Tuomisen** avustuksella laaditaan esimerkiksi podcasteja hankkeen keskeisistä tuloksista ja tutkimusperustaisista toimintamalleista koskien lastensuojelun avohuollon päätöksentekoa. Hankkeen tuloksia voidaan levittää SOTE-akatemian tuottamissa avoimissa oppimateriaaleissa esimerkiksi Osaamispuu®-alustalla. Hyvinvointialueet: Yhteistyötahoja ovat lisäksi **Varsinais-Suomen, Länsi-Uudenmaan, Päijät-Hämeen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueet**, joiden kanssa on sovittu yhteistyöstä laadullisen haastatteluaineiston ja kyselyn keräämiseen suhteen. Hyvinvointialueet ovat kiinnostuneita tutkimusperustaisesta kehittämistoiminnasta, jonka tavoitteena on sosiaalityöntekijöiden päätöksenteon ja valvonnan kehittäminen. Jotta hyvinvointialueet voivat olla mukana läpi koko tutkimusprosessin, **perustamme hankkeelle johtoryhmän**, johon kuuluvat Varsinais-Suomesta lapsiperhepalvelujen johtaja **Krista Ryödi**, Pohjois-Savosta sosiaalipalvelujen tutkimuskeskuksen tutkimuspäällikkö **Anne Walden**, Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelta kehittämisjohtaja **Heli Aalto**, Länsi-Uudenmaalta lastensuojelun sosiaalityön palveluyksikköpäällikkö **Maria Parhiala** ja Päijät-Hämeestä perhesosiaalityön ja lastensuojelun tulosyksikköpäällikkö **Pinja Salmi**. Ohjausryhmä on mukana tukemassa hankkeen toteuttamista, ja sen tulosten jalkauttamista hyvinvointialueille.

4 Vastuullinen tiede

4.1. Tutkimuseettiset kysymykset

Tutkimushankkeessa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Käytettävät aineistot eivät sisällä henkilöiden tunnistetietoja ja lisäksi tutkimustuloksia raportoidaan niin, ettei yksittäinen vastaaja tai haastateltava ole tunnistettavissa. Tämä merkitsee esimerkiksi käytetyn haastatteluaineiston karkeistamista. Itä-Suomen yliopistolta on haettu tutkimuseettistä ennakoarviointia koskien haastatteluaineiston keräämistä. Kysely- ja haastatteluaineistot säilytetään tutkimusryhmän henkilökohtaisilla tietokoneilla ja verkkokansioissa, jotka ovat salasanojen takana. Tutkimuslupaa haetaan hankkeessa mukana olevilta hyvinvointialueilta. Lisäksi huomioidaan, että tutkimuksiin osallistuvat antavat suostumuksensa vastausten luovuttamisesta tutkimuskäyttöön.

4.2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Hankkeen sisällä edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Sosiaalityön tutkimuksen kenttä on erittäin naisvaltainen, mikä selittää tutkimusryhmämme kokoonpanon. Lisäksi hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää lastensuojelun avohuollon palvelujen ja valvonnan kehittämisessä, joka lisää hyvin haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja perheiden hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta.

4.3. Avoimen tieteen edistäminen

Kansainväliset artikkelit julkaistaan *open access*-julkaisuna ja ne rinnakkaistallennetaan Turun, Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen kirjastojärjestelmiin. Hankkeen budjettiin on varattu resursseja näihin kuluihin. Kotimaiset artikkelit ovat kaikkien saatavilla jo lähtökohtaisesti, mutta tarvittaessa nekin rinnakkaistallennetaan. Hankkeelle luodaan nettisivut, jossa tiedotetaan hankkeesta ja sen ajankohtaisista asioista sekä tuotoksista. Hankkeen artikkelikäsitelmien keskeisistä tuloksista laaditaan yleistajuisia blogikirjoituksia erilaisille areenoille, joilla tavoitetaan niin sosiaalityön ammattilaisia, kehittäjiä, opiskelijoita, opettajia ja tutkijoita sekä työnantajia. Laaditaan podcasteja ja hankkeelle luodaan oma Twitter-tili. Avointa tiedettä edistetään koko hankkeen tuloksista ja niiden pohjalta laadituilla malleilla (päättösenteke ja valvonta), jotka sijoitetaan Innokylään. Mallien ohelle laaditaan videotallenteet, jotka tekstitetään. Videotallenteen edesauttavat tutkimustulosten jalkauttamista ja niitä voi käyttää sekä opetuksessa että lastensuojelun työpaikoilla perehdyttämisen tukena. Blogikirjoitusten, podcastien, webinaarin, videotallenteiden ja mallien rooli on merkittävä, koska osa hankkeen artikkeleista julkaistaan englanniksi kansainvälisissä sosiaalityön alan tieteellisissä aikakauslehdissä, jotka eivät tavoita esimerkiksi kaikkia käytännön toimijoita. Edistämme avointa tiedettä lisäksi siten, että kerätyt kysely- ja haastatteluaineistot arkistoidaan muutaman vuoden sisällä hankkeen päättymisestä Tietoarkistoon (FSD).

4.4. Kestävän kehityksen tavoitteet

Hankkeemme kytkeytyy kestävän kehityksen edistämiseen erityisesti sosiaalisen kestävyuden kautta. Tuotamme tietoa, jota voidaan käyttää laadukkaiden ja vaikuttavien sosiaalipalvelujen sekä laajemmin hyvinvointivaltion toiminnan turvaamisessa. Tulokset lisäävät potentiaalisesti sosiaalityöntekijöiden työn tuottavuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Tutkimushanke lisää ymmärrystä sosiaalityöntekijöiden päätöksenteosta ja palveluvalinnasta sekä heidän tekemästään valvonnasta hyvinvointialueilla. Tämä on perusta toimiville lastensuojelun avohuollon palveluille. Toimivat sosiaalipalvelut puolestaan lisäävät Suomessa asuvien lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyvinvointiin. Tutkimalla ja kehittämällä lastensuojelun avohuollon palveluja, voimme mahdollisesti hillitä sijaishuollon kustannuksia ja vähentää kodin ulkopuolelle sijoittamista – eli trendejä, jotka ovat olleet pitkään kasvussa. YK:n kestävän kehityksen tavoitteista hanke keskittyy eriarvoisuuden vähentämiseen sekä terveyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen. Huomioimme kestävän

kehityksen periaatteet matkustamisessa. Suosimme etäyhteyksien käyttöä yliopistojen välisessä yhteistyössä.

5 Yhteiskunnalliset vaikutukset ja vaikuttavuus

5.1. Vaikutukset ja vaikuttavuus tiedeyhteisön ulkopuolella

Hankkeen tutkimustulokset ovat hyvin relevantteja sosiaalityön ja sosiaalityön koulutuksen kehittämisen kannalta. Tiedottamisessa tehdään yhteistyötä sosiaalialan osaamiskeskusten, mukana olevien hyvinvointialueiden, yliopistojen, SOTE-akatemian ja paikallisten sekä kansallisten tiedotusvälineiden kanssa. Hankkeen tutkijat käyvät esittelemässä artikkelikäsikirjoituksia erilaisissa seminaareissa ja koulutustilaisuuksissa, kuten sosiaalihuollon koulutus- ja kehittämistilaisuuksissa. Tutkimusryhmä osallistuu ja esittää käsikirjoituksiaan aktiivisesti tieteellisissä konferensseissa. Sosiaalityöntekijöille tutkimustuloksista tiedotetaan esimerkiksi Sosiaalinen tekijä -foorumin, Sosiaalityön uraverkoston ja Tietoa sosiaalityöstä -sivuston kautta. Tuloksia voidaan hyödyntää ja levittää yhteistyössä Sote-akatemian tuottamissa avoimissa oppimateriaaleissa esimerkiksi Osaamispuu®-alustalla. Osaamispuun tarjontaa käytetään sekä osana eri alojen tutkintokoulutuksia, että työelämälähtöisinä jatkuvan oppimisen materiaaleina. Sosiaalityöntekijöitä lähestytään lastensuojelun avohuollon päätöksenteon ja valvonnan malleilla (ja niihin liittyvillä tekstitetyillä videotallenteilla), joihin on tiivistetty keskeisimmät tutkimukseen perustuvat politiikkasuositukset ja hyvät käytännöt.

6 Lähdeluettelo

- Berrick, J.D. ym. (2015) The formalized framework for decision-making in child protection care orders: A cross-country analysis. *Journal of European Social Policy* 25(4) 366–378.
- Carvalho, J. ym. (2020) Decision-Making processes in the child protection system: A comparative study between students and professionals in Portugal. *Journal of Family Trauma, Child Custody & Child Development* 17(1), 58–75.
- Eriksson, P., Korhonen, P. (2022a) “Kiitos kun pidätte huolta, että asiat olisi minulla hyvin” Kysy ja kuuntele- hankkeen loppuraportti. Helsinki: THL.
- Eriksson, P., Korhonen, P. (2022b) Sijaishuollon lapsikohtaisen valvonnan malli. Helsinki: THL.
- Eräsaari, L. (2014) Sosiaalityö markkinoilla. Teoksessa Haverinen R. ym. (toim.) Sosiaalihuollon tila ja tulevaisuus. Helsinki: Vastapaino, 125–140.
- Evans, T. (2010) *Professional Discretion in Welfare Services - Beyond Street-Level Bureaucracy*. Lontoo: Routledge.
- Gripenberg, P. & Lappi, H (2022) Yhteistyö lasten äänen vahvistajana lastensuojelun luvanvaraisten palveluiden valvonnassa. Teoksessa Laura Yliruka ym. (toim.) Kohti monitoimijaista lastensuojelua hyvinvointialueella. Työpaperi 52/2022. Helsinki: THL, 89–97.
- Gripenberg, P. (2021) Lastensuojelun ja perhesosiaalityön avopalvelujen valvontatoiminnan mallinnus. Sosiaalityön erikoistumisopinnojen lopputyö.
- Hardy, M. (2016) Discretion in the history and development of social work. Teoksessa Evans, T., Keating, F. (toim.) *Policy and social work practice*. London: Sage, 11–30.
- Hoikkala, S., Lavikainen, V. (2015) Sattumuksia vai suunnitelmallisuutta? Selvitys sijaishuollon laadusta. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto.
- Hoikkala, S. ym. (2017) Sijaishuollon ohjauksen ja valvonnan malli. Kohti lapsikeskeistä ja lapsen oikeusperustaista toimintatapaa. Helsinki: THL.
- Hynninen-Joensivu, E. (2016) Sosiaalihuollon ohjaus ja valvonta eri viranomaisten tehtävänä. Helsinki: Helsingin yliopisto.

- Höjer, S., Forkby, T. (2011) Care for sale: The influence of New Public Management in child protection in Sweden. *The British Journal of Social Work*, 41(1), 93–110.
- Jaakola, A-M. (2020) Lapsen tilanteen arviointi lastensuojelun sosiaalityössä. *Dissertations in Social Sciences and Business Studies*, 229. University of Eastern Finland.
- Keddell, E., Hyslop, I. (2020) Networked Decisions: Decision-Making Thresholds in Child Protection. *British Journal of Social Work* 50, 1961–1980.
- Laakso, R. (2013) Mistä koti huostaanotetulle lapselle? Vammala: KAKS.
- Lamponen, T. (2022) Kiireellisen sijoituksen päätöksenteko lastensuojelun sosiaalityöntekijän työnä. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Lith, P. (2021) Lastensuojelualan markkinat. Raportti lastensuojelun asiakkaista, palveluntuottajista ja markkinoista tilastojen valossa. Helsinki: Hyvinvointiala.
- Liukko, E., Nykänen, E. (2019) Sosiaalityön tulevaisuus: Sosiaalityö julkisena hallintotehtävänä. Raportteja ja muistioita 2019:47. Helsinki: STM.
- Malja, M. ym. (2019) Lastensuojelun laatusuositus. Helsinki: STM.
- Mänttari-van der Kuip, M. (2022) Palvelujärjestelmään liittyvät rakenteelliset haasteet ja työntekijöiden toimintamahdollisuudet julkisen sektorin lastensuojelutyössä. *Janus* 30(1), 21–43.
- North Wales Safeguarding Board (2020) Decision Making at Child Protection Conferences. Practical Guide. Version 2 Oct 2020. North Wales Safeguarding Children's Board.
- Nykänen, E. ym. (2017) Vaikuttava valvonta osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Valtionneuvoston ja selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 29/2017.
- Palola, E., Parpo, A. (2011) Kunnallista sopeutumisen politiikkaa. 47–78. Teoksessa Palola, E., Karjalainen, V. (toim.) *Sosiaalipolitiikka – Hukassa vai uuden jäljillä?* Helsinki: THL.
- Platt, D., Turney, D. (2014) Making Threshold Decisions in Child Protection: A Conceptual Analysis. *British Journal of Social Work* 44, 1472–1490.
- Ponnert, L., Svensson, K. (2016) Standardisation—the end of professional discretion? *European Journal of Social Work*, 19 (3–4), 586–599.
- Porko P. ym. (2018) Selvitys yksityisistä lastensuojeluyksiköistä. Työpaperi 21/2018. Helsinki: THL.
- Puustinen-Korhonen, A. ym. (2018) Maakunnallistuva lastensuojelu 3. osaraportti. Tietoja lastensuojelun järjestämisestä, asiakkuuksista, laitos- ja perhehoidon kustannuksista ja lastensuojelun valmistelutilanteesta maakunnittain. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.
- Pösö, T. (2011) Combatting child's abuse in Finland: From family to child-centered orientation. Teoksessa Gilbert, N. ym. (toim.) *Child protection systems. International trends and orientations*. New York: Oxford University Press, 112–130.
- Pösö, T., Laakso, R. (2015) Holistic, expert and centralised models for organising care placement decisions: findings from Finland. *Adoption & Fostering*, 39:2, 159–169.
- Pösö, T., Laakso, R. (2016) Matching children and substitute homes: some theoretical and empirical notions. *Child & Family Social Work*, 21(3), 307–316.
- Rodrigues, L. ym. (2015) The decision of out-of-home placement in residential care after parental neglect: Empirically testing a psychosocial model. *Child Abuse & Neglect* 49(1), 35–49.
- Sipilä, A. (2011) Sosiaalityön asiantuntijuuden ulottuvuudet - tiedot, taidot ja etiikka työntekijöiden näkökulmasta kunnallisessa sosiaalityössä. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto.
- Tevameri, T. (2021) Katsaus SOTE-alan työvoimaan. Toimintaympäristön ajankohtaisten muutosten ja pidemmän aikavälin tarkastelua. Helsinki: TEM toimialaraportit 2021:2.
- Uusitalo I. (2019) Työssä oppiminen lastensuojelun sosiaalityössä. Turku: Turun yliopisto.
- Whittaker, A. (2018) How Do Child-Protection Practitioners Make Decisions on Real-Life Situations? Lessons from the Psychology of Decision Making. *The British Journal of Social Work* 48(7), 1967–1984.